

PM Rotel I+III (Dnr 2017/000076)

Stockholms stads möjligheter för anslutning till förvaltningsområdet för samiska respektive meänkieli

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Stockholms stad ansöker om anslutning till förvaltningsområdet för samiska respektive meänkieli genom att göra en anmälan till Regeringskansliet senast den 1 april 2018.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård och Mirja Räihä anför följande.

Ärendet

Enligt Stockholms stads budget för 2018 och stadsledningskontorets verksamhetsplan för 2018 ska Stockholms stad ansöka till Regeringskansliet för att ingå i förvaltningsområde för samiska respektive meänkieli.

Stadsledningskontoret anser att Stockholms stad som förvaltningskommun för samiska och meänkieli skulle bidra till att stärka, bevara, utveckla och synliggöra den samiska och tornedalska kulturen och minoritetsidentiteten samt bidra till att samiska och meänkieli kommer att vara levande språk i Stockholm och i Sverige. Att tillmötesgå minoriteternas önskemål i denna fråga vore i linje med stadens vision om "ett Stockholm för alla" där mänskliga rättigheter respekteras.

Anslutning till förvaltningsområdet för samiska respektive meänkieli gäller vid ett beviljande tidigast från år 2019.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret.

Våra synpunkter

Vi anser att det är bra att Stockholms stad ansöker om att ingå i förvaltningsområde för samiska och meänkieli. Sedan år 2010 är staden förvaltningsområde för finska. Anslutning till samiska respektive meänkieli innebär att Stockholm kommer att vara förvaltningsområde för samtliga tre språk som har förstärkt skydd enligt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Utöver viljan att möta de starka önskemålen från minoritetsgrupperna om anslutning är det betydelsefullt att Stockholm som huvudstad verkar för att nationella minoriteters rättigheter tillgodoses. Förslaget om anslutning ligger även i linje med den politiska viljan att stärka de mänskliga rättigheterna i Stockholm.

Flera tusen stockholmare identifierar sig som samer och tornedalingar. Att möjliggöra för de att upprätthålla, utveckla och synliggöra sin kulturella identitet, genom språk och kultur, är viktigt och rätt. Ytterligare steg för att stärka minoriteternas rättigheter kommer att tas framöver. Nya riktlinjer som berör samtliga fem nationella minoriteters rättigheter har tagits fram och är ute på remiss hos nämnder och berörda föreningar. Vi ser fram emot att staden ska fatta fler beslut som leder mot att förverkliga visionen om ett Stockholm för alla.

Vi föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Stockholms stad ansöker om anslutning till förvaltningsområdet för samiska respektive meänkieli genom att göra en anmälan till Regeringskansliet senast den 1 april 2018. Anslutning till förvaltningsområdet för samiska respektive meänkieli gäller vid ett beviljande tidigast från år 2019.

Stockholm den 15 februari 2018

KARIN WANNGÅRD OCH MIRJA RÄIHÄ

Bilagor

1. Utredning förvaltningsområde för samiska respektive meänkieli
2. Ansökan för frivilliganslutning av Stockholms stad till förvaltningsområdet för samiska respektive meänkieli
3. Skrivelse från Sameföreningen i Stockholm
4. Skrivelse från Tornedalingar i Stockholm
5. Skrivelse från Sametingets språknämnd

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådens förslag.

Remissammanställning

Ärendet

I minoritetslagen (2009:724) finns ett antal grundläggande skyldigheter för kommuner, landsting och andra förvaltningsmyndigheter som gäller alla nationella minoriteter i hela landet. Grundskyddet handlar om att skydda och främja de nationella minoriteternas kultur och språk med särskilt fokus på barn och unga. Enligt grundskyddet ska minoriteterna också informeras om sina rättigheter och ges möjlighet till inflytande i relevanta frågor genom så kallade samråd.

Förvaltningsområde

Utöver grundskyddet finns det ett förstärkt skydd för de territoriellt bundna språken finska, samiska och meänkieli i de så kallade förvaltningsområdena för finska, samiska respektive meänkieli. Det betyder att dessa minoriteter har rätt till förskola och äldreomsorg helt eller delvis på sitt minoritetsspråk. De har också rätt att använda sitt minoritetsspråk i kontakter med kommunen.¹

Anmälan till regeringen

Minoritetslagen föreskriver att kommuner efter anmälan till regeringen kan anslutas till förvaltningsområdet för finska, samiska och meänkieli.² En kommun kan ingå i flera förvaltningsområden. Anmälan ska ha inkommit till Regeringskansliet före den 1 april 2018. Regeringen fattar beslut om anslutningen.

Statsbidrag

Förvaltningskommuner får årligen statsbidrag som är avsett att användas till de merkostnader som uppkommer med anledning av att ingå i förvaltningsområde. Det kan exempelvis användas till informationsinsatser och översättningar, kartläggningar, organisationsöversyn och förändringar, kultur- och språkinsatser, synliggörande av minoriteten och språket, initiala mobiliseringsinsatser, till exempel inköp av litteratur och pedagogiskt material och del av personalkostnader, dialog och samråd med minoriteten samt framtagande av handlingsplaner. Hur statsbidraget ska användas bestäms av kommunen i samråd med minoriteterna.

Idag får Stockholms stad som förvaltningskommun för finska 2 640 000 kr årligen. För anslutning till mer än ett eller flera förvaltningsområden får Stockholms stad ytterligare 500 000 kr årligen. Stadsbidraget ska användas samlat för alla minoriteter efter behov.

Stadsledningskontoret har gjort en utredning om Stockholms stads möjligheter för anslutning till förvaltningsområdet för samiska respektive meänkieli där förutsättningarna för anslutning beskrivs närmare. Utredningen bifogas ärendet.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret.

¹ §17, 18 och 8 Lag (2009: 724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

² §7 Lag (2009: 724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 12 januari 2018 har i huvudsak följande lydelse.

Staden har redan i dag ett antal skyldigheter gentemot den samiska respektive tornedalska gruppen. Anslutning till förvaltningsområdet för samiska respektive meänkieli medför förstärkta rättigheter för de aktuella grupperna. Nya skyldigheter för staden blir att erbjuda någon form av förskoleverksamhet och äldreomsorg helt eller delvis på respektive språk. Därutöver behöver staden möjliggöra för enskilda att kommunicera med staden på samiska och meänkieli.

Det finns endast uppskattningar om antalet samer och tornedalingar i Stockholm³ och hur många som är barn respektive äldre. Därför är det enligt stadsledningskontoret svårt att bedöma hur stor efterfrågan på förskola och äldreomsorg blir. Efter jämförelser med omfattningen av verksamhet på finska bedöms efterfrågan på verksamhet på samiska och meänkieli vara relativt liten. Vidare analys av barnomsorg och äldreomsorg, i samråd med minoriterna, krävs dock, liksom kartläggning av personalens språkkompetens i samiska och meänkieli.

Stadsledningskontoret anser att de personella resurser som idag finns, dels på stadsledningskontoret för strategisk samordning, dels på de nämnder som svarar för det operativa arbetet, är tillräckliga för att klara anslutningen till flera förvaltningsområden.

Stadsledningskontoret anser att Stockholms stad som förvaltningskommun för samiska och meänkieli kan bidra till att stärka, bevara, utveckla och synliggöra den samiska och tornedalska kulturen och minoritetsidentiteten samt till att samiska och meänkieli kommer att vara levande språk i Stockholm och i Sverige. Samer och tornedalingar har varit mycket angelägna om att staden ansöker om anslutning till förvaltningsområde för både samiska och meänkieli. Att tillmötesgå deras önskemål i denna fråga vore i linje med stadens vision om "ett Stockholm för alla" där mänskliga rättigheter respekteras.

Stadsledningskontoret föreslår att Stockholms stad ansöker om anslutning till förvaltningsområdet för samiska respektive meänkieli genom att göra en anmälan till Regeringskansliet senast den 1 april 2018. Anslutningarna till förvaltningsområdet för samiska respektive meänkieli gäller vid ett beviljande tidigast från år 2019.

³ Enligt uppskattningar som Länsstyrelsen i Stockholms län gjort tillsammans med föreningar bor cirka 2000-3000 samer och cirka 5000 tornedalingar i Stockholm. Stockholm är den kommun i Sverige där flest samer och tornedalingar bor.